

Souborové systémy v Linuxu

Red Hat

Lukáš Czerner

April 9, 2014

Copyright © 2014 Lukáš Czerner, Red Hat.

Permission is granted to copy, distribute and/or modify this document under the terms of the GNU Free Documentation License, Version 1.3 or any later version published by the Free Software Foundation; with no Invariant Sections, no Front-Cover Texts, and no Back-Cover Texts. A copy of the license is included in the COPYING file.

Agenda

- 1 Co je to souborový systém
- 2 Základní pojmy
- 3 Rozhraní souborových systémů
- 4 Interní struktury
- 5 Konzistence při výpadku
- 6 Pokročilé funkce
- 7 Nové typy zařízení
- 8 Jak se zapojit
- 9 Otázky

Part I

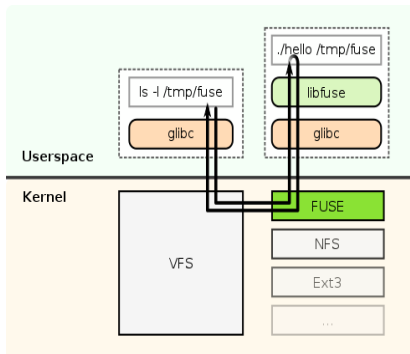
Co je to souborový systém ?

Co je to souborový systém ?

- Způsob organizace dat na nosném médiu ve formě souborů a adresářů
- **Snadný přístup**
 - Uživatelská data snadno přístupná pojmenovaných souborech
 - Soubory seskupené v pojmenovaných adresářích
 - Snadno pochopitelná stromová struktura
- **Virtualizace adresového prostoru média**
 - Adresový prostor souboru vs. logický prostor média
 - Prostory jednotlivých souborů jsou na sobě nezávislé
- **Řízení přístupu**
 - Práva ke čtení, zápisu
 - Kvóty pro omezení množství dat

Typy souborových systémů

- **Souborové systémy v uživatelském prostoru**
 - použitím jaderného modulu FUSE
 - **GlusterFS, sshfs**
- **Souborové systémy v jaderném prostoru**
 - Distribuované, síťové, lokální
 - Speciální souborové systémy
 - Pseudo souborové systémy

Utility v uživatelském prostoru

- **Nástroje pro vytvoření souborového systému**
 - mkfs.ext4, mkfs.xfs, ...
 - Vytvoření souborového systému s danými parametry
- **Nástroje pro kontrolu souborového systému**
 - fsck.ext4, xfs_repair, ...
 - Kontrola, oprava, optimalizace
- **Nástroje pro správu souborového systému**
 - btrfs, resize2fs, tune2fs, xfs_growfs, debugfs
 - Vše od změny velikosti, přes export metadat až k detailní úpravě interních struktur

Part II

Pojmy

Důležité struktury

- **Inode** - Index node
 - Struktura reprezentující všechny typy souborů - v paměti
 - **i_mode** - typ souboru
 - **i_ino** - číslo inode
 - **i_nlink** - počet odkazů na inode
 - **i_size** - velikost inode
 - *další viz. include/linux/fs.h:528*
- **Dentry** - Directory entry
 - Struktura mapující jméno souboru na číslo inode - v paměti
 - **d_parent** - ukazatel rodičovskou dentry
 - **d_name** - struktura obsahující jméno záznamu
 - **d_inode** - odkaz na inode - může být NULL
 - *další viz. include/linux/dcache.h:108*

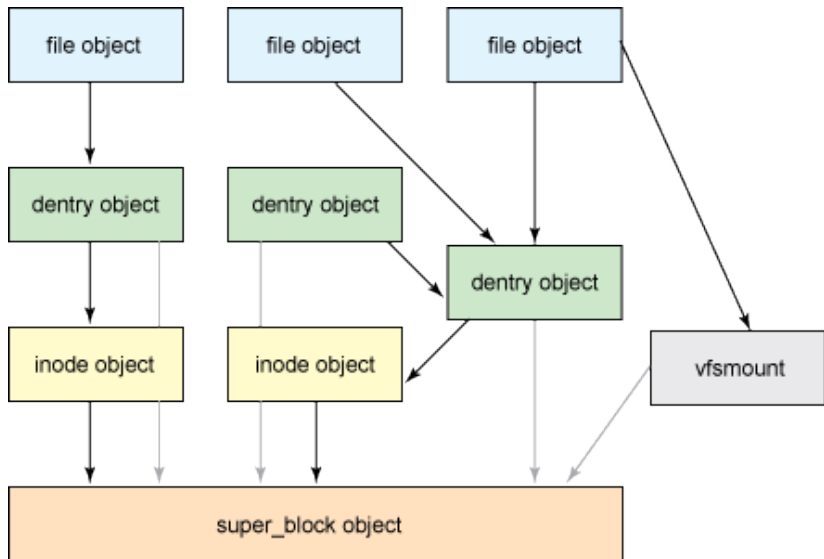
Důležité struktury - pokračování

- **File**

- Reprezentuje otevřený soubor
- **f_path** - struktura reprezentuje cestu k souboru
- **f_inode** - odkaz na příslušnou inode
- **f_mode** - mód otevřeného souboru
- **f_pos** - aktuální pozice v souboru
- *další viz. include/linux/fs.h:776*

- **Superblock**

- Identifikuje daný souborový systém na médiu - v paměti
- **s_dev** - číslo identifikující zařízení
- **s_blocksize** - velikost bloku
- **s_type** - struktura popisující typ souborového systému
- **s_magic** - *magické* číslo identifikující typ souborového systému
- *další viz. include/linux/fs.h:1821*

Další pojmy

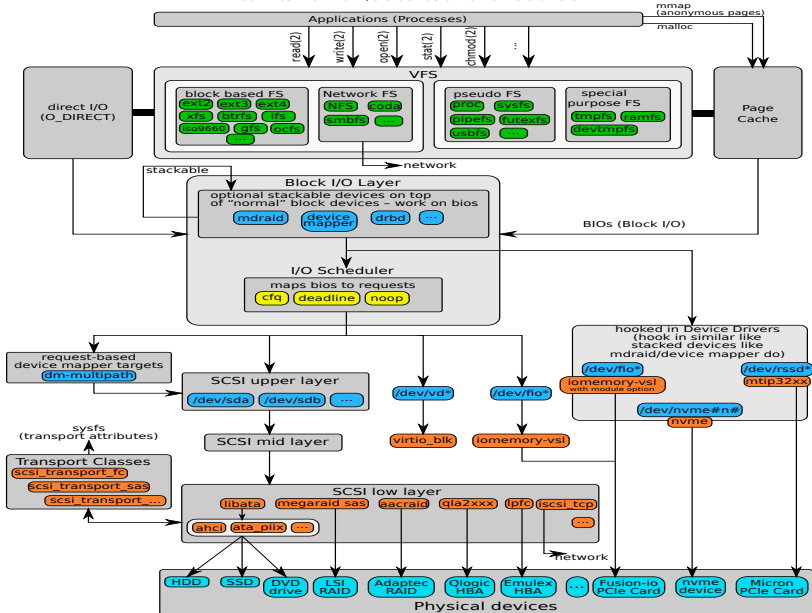
- **Blok**
 - Nejmenší alokovatelná jednotka souborového systému
- **Stránka**
 - Přesun dat mezi pamětí a záznamovým médiem

Part III

Rozhraní souborových systémů

The Linux I/O Stack Diagram

version 1.0, 2012-06-20
outlines the Linux I/O stack as of Kernel version 3.3

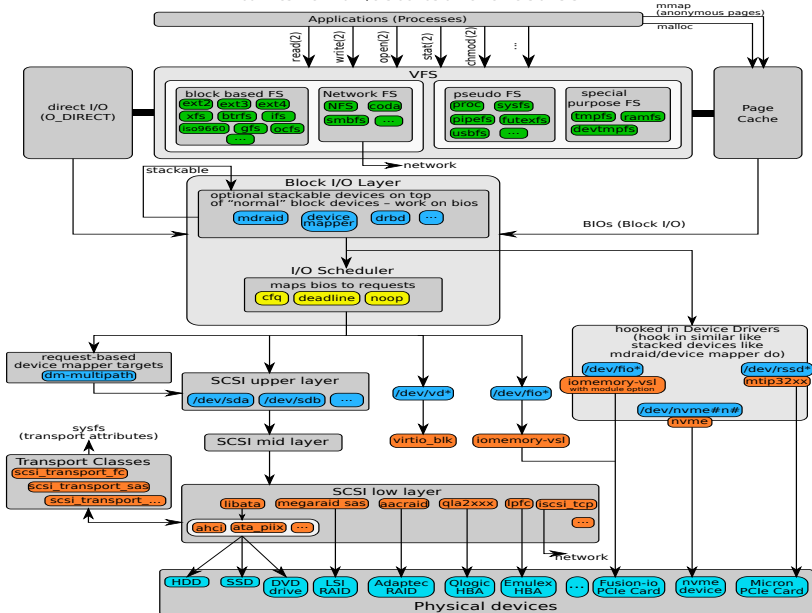

Rozhraní souborových systémů

- **Systémová volání**
 - Standardní rozhraní pro komunikaci s jádrem
 - read, write, stat, open, close, unlink, fallocate, ...
- **Input/output control - ioctl**
 - Původně sloužilo pro komunikaci s HW zařízením
 - Dnes se zneužívá jako "levné" rozhraní pro cokoliv
 - FIFREEZE, FITRIM, EXT4_IOC_RESIZE_FS, XFS_IOC_ZERO_RANGE, ...
- **procfs, sysfs**
 - Speciální soubory většinou slouží pro exportování informací do uživatelského prostoru `/sys/fs/ext4/features/lazy_itable_init`
 - Někdy však i pro nastavení parametrů `/sys/fs/ext4/sda1/extent_max_zeroout_kb`

The Linux I/O Stack Diagram

version 1.0, 2012-06-20
outlines the Linux I/O stack as of Kernel version 3.3

VFS - Virtual File System Switch

- **Pohled uživatelského prostoru**
 - Abstraktní vrstva poskytující jednotné uživatelské rozhraní mezi uživatelskými aplikacemi a různými souborovými systémy
 - Aplikace nemusí vědět zda přistupuje k lokálnímu, nebo síťovému souborovému systému
- **Pohled jádra**
 - Abstraktní vrstva poskytující jednotné rozhraní mezi jádrem a souborovými systémy
 - Poskytuje funkce společné pro všechny souborové systémy
 - Usnadňuje vývoj nového souborového systému
- **Objektově orientovaný přístup**
 - file_operations
 - inode_operations
 - dentry_operations
 - super_operations
 - address_space_operations

File operations

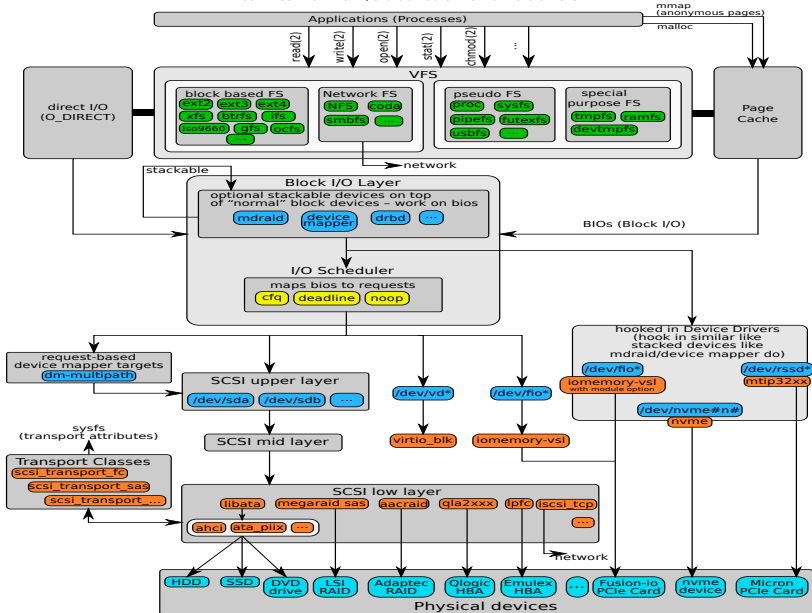
```
struct file_operations {
    ....
    loff_t (*llseek) (struct file *, loff_t, int);
    ssize_t (*read) (struct file *, char __user *, size_t, loff_t *);
    ssize_t (*write) (struct file *, const char __user *, size_t,
                     loff_t *);
    int (*mmap) (struct file *, struct vm_area_struct *);
    int (*open) (struct inode *, struct file *);
    int (*fsync) (struct file *, loff_t, loff_t, int datasync);
    int (*fasync) (int, struct file *, int);
    long (*fallocate)(struct file *file, int mode, loff_t offset,
                     loff_t len);
    ...
};
```

VFS - Virtual File System Switch

- **Dentry cache**
 - Spravuje hashovací tabulku adresářových záznamů
 - Při vytváření cesty k inode jsou uloženy všechny prvky cesty
 - Při vytvoření záznamu v dentry cache je zároveň vytvořen příslušný záznam v inode cache
- **Inode cache**
 - Spravuje hashovací tabulku inode
 - Urychluje přístup k inode
 - Novou, prázdnou inode naplňuje sám souborový systém

The Linux I/O Stack Diagram

version 1.0, 2012-06-20
outlines the Linux I/O stack as of Kernel version 3.3

Page Cache

- Disková cache - urychluje opakovaný přístup k datům na médiu
- Používá se pro všechny přenosové operace (kromě operace přímého přístupu direct I/O)
- Se stránkami se opět pracuje pomocí algoritmu LRU
- **Inode address_space**
 - Obsahuje mimo jiné odkaz na strom stránek příslušících danému souboru
 - **address_space_operations** pro manipulaci se stránkami
 - readpage, writepage, invalidatepage
- Ulehčuje práci souborovému systému - práce se stránkami
- **Příznaky stránek**
 - PG_dirty, PG_uptodate, PG_locked, PG_active, ...

Page cache

```
# free -m
      total  used  free  shared  buffers  cached
Mem:   7685  1606  6079      0      171   1098
```

- **Uvolnění inode cache a dentry cache**

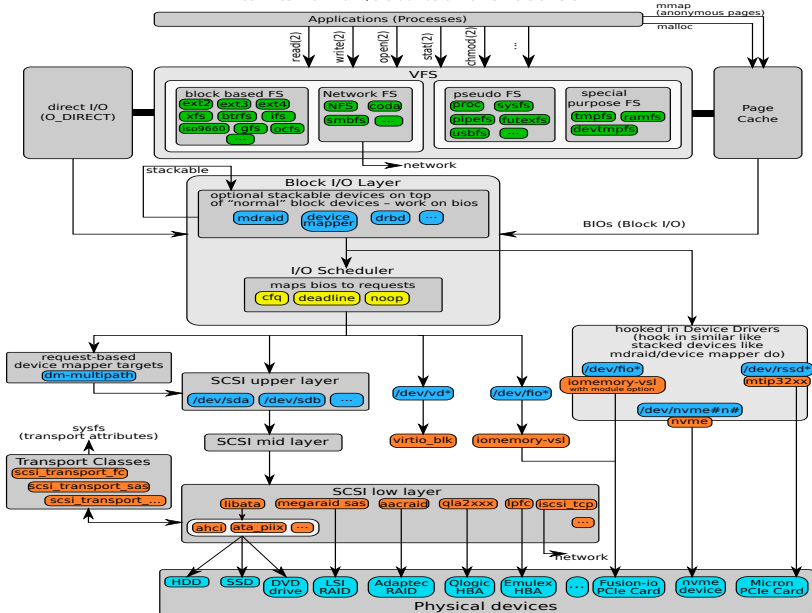
```
# echo 2 > /proc/sys/vm/drop_caches
# free -m
      total  used  free  shared  buffers  cached
Mem:   7685  1606  6079      0      171   219
```

- **Uvolnění page cache**

```
# echo 1 > /proc/sys/vm/drop_caches
# free -m
      total  used  free  shared  buffers  cached
Mem:   7685  1606  6079      0      0      209
```

The Linux I/O Stack Diagram

version 1.0, 2012-06-20
outlines the Linux I/O stack as of Kernel version 3.3

Bloková vrstva

- Zprostředkovává rozhraní mezi souborovými systémy a ovladači blokových zařízení
- **Fronty**
 - Vkládání požadavků do fronty k odeslání do ovladače zařízení
- **I/O plánovače**
 - Připojují a odpojují frontu za účelem seskupování požadavků do dávek
 - Přehazování a spojování požadavků podle potřeby a možností
 - no-op, deadline, cfq
 - `/sys/block/sda/queue/scheduler`
- **Virtuální bloková zařízení**
 - mdraid
 - device mapper

Part IV

Interní struktury

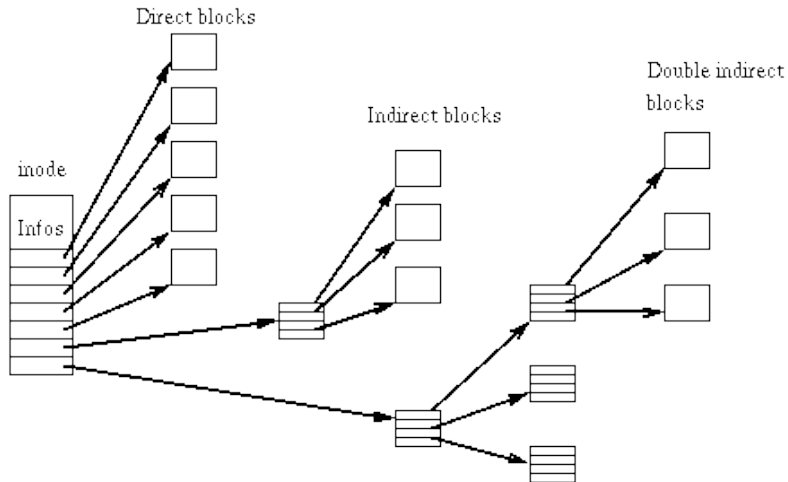
Interní struktury

- **Správa volného místa**
 - Historicky - spojitá alokace, spojový seznam, spojový seznam s tabulkou
 - Logický adresový prostor bývá často rozdělen do alokačních skupin
 - bitmapy, rozsahy uložené ve stromech
- **Alokátor**
 - Kritická část souborového systému
 - Alokuje boky se zásoby volných bloků
 - Snaha o prostorovou optimalizaci - zajištění lokality dat a metadat
 - Definuje rozložení na disku
- **Diskový formát**
 - Definuje formát a rozložení metadat na disku
 - Statické / dynamické rozložení

Adresování bloků v souboru

- **Přímé/nepřímé adresování bloků**
 - Jednoduchá implementace
 - Efektivní pro malé soubory

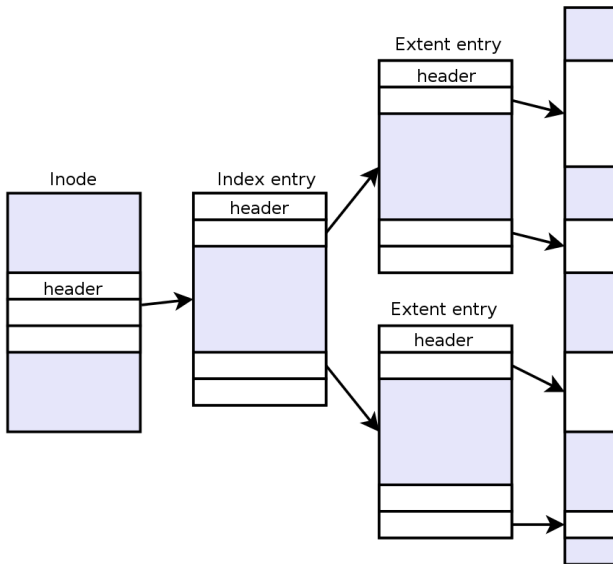
Direct/Indirect Block Addressing

Adresování bloků v souboru

- **Přímé/nepřímé adresování bloků**
 - Jednoduchá implementace
 - Efektivní pro malé soubory
- **Extent tree**
 - Mnohem složitější implementace
 - Efektivnější pro velké soubory
 - Menší množství metadat - záleží na fragmentaci souboru

Extent Tree

Part V

Konzistence při výpadku

Co se stane při výpadku

- Změny, které jsou v page cache nebudou zapsány na disk
- Změny, které jsou ve write cahce zařízení při výpadku paměti nebudou zapsány na disk
- Některé bloky budou zapsány jen částečně
- **Nástroj kontroly systému by měl být schopen problém opravit, ale...**
 - Velikost úložných zařízení neustále roste
 - Velké časová a paměťová náročnost
- Je potřeba zajistit konzistenci **metadat** při výpadku

Žurnál

- Cyklický buffer na disku
- **Změny jsou seskupeny do transakcí**
 - T_RUNNING - transakce je otevřená a přijímá další změny
 - T_LOCKED - transakce již nepřijímá změny ale stávající ještě nejsou dokončeny
 - T_FLUSH - transakce je kompletní a je zapisována do žurnálu
 - T_COMMIT - transakce je kompletně zapsána na disk a změny mohou být přesunuty na své místo na disku
 - T_FINISHED - bloky transakce jsou kompletně zapsány na svém místě, bloky mohou být uvozeny z žurnálu
- Žurnál může být na jiném zařízení, než je samotný souborový systém
- Žurnál může být použit pro více souborových systémů zároveň
- Souborový systém může používat více žurnálů, např. jeden pro alokační skupinu

Copy-on-write

- Nejzajímavější vlastnost souborového systému **btrfs**
- Bloky nejsou přepisovány na místě, ale je vždy vytvořena nová verze
- Při výpadku návrat k poslednímu konzistentnímu stavu
- **btrfs**
 - Několik druhů stromů s různými typy metadat
 - **root tree** obsahuje kořeny všech ostatních stromů
 - **root tree** kořen je uložen v superbloku
 - Po zápisu nového **root tree** do superbloku začíná nová transakce

Soft updates

- Striktně uplatňuje řazení změn metadat
- Složitá implementace
- Některé typy metadat nemusí být řazeny
 - Alokace bloků
- Stále vyžaduje kontrolu konzistence po pádu
 - Uvolnit nikým nepoužité alokované místo
 - Uvolnit nikým nepoužité alokované místo
- Výkonnější zejména pro fsync
- FreeBSD - souborový systém UFS

Part VI

Pokročilé funkce

Pokročilé funkce

- **Delayed allocation**
 - Není nezbytně nutné alokovat místo pro soubor ve chvíli kdy je do něj zapsáno
 - Bloky jsou pouze rezervovány
 - Alokace bloků probíhá až zápisu na disk (samozřejmě asynchronně)
 - Seskupení menších alokací do větších celků - lepší pro alokátor
 - Některé bloky nemusí být zapsány vůbec pokud jsou předtím smazány
- **Data/Metadata Checksumming**
 - Ochrana metadat a dat před neplánovanými změnami díky chybám v paměti, nebo na disku
 - První krok ke kontrole konzistence dat/metadat za běhu
 - Jeden z taháků souborového systému btrfs
 - Metadata checksumming dnes umí i ext4 a xfs

Pokročilé funkce pokračování...

- **Kontrola za běhu**
 - Kontrola metadat
 - Kontrola dat - file system scrub
 - Možnost zabránit nechtěným změnám ještě předtím než budou zapsány na disk
 - Oprava vadných metadat po přečtení z disku
 - Pro efektivnost vyžaduje selfdescribing metadata
- Snapshotting, multi disk support, ...

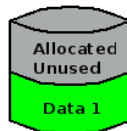
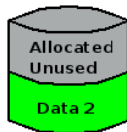
Part VII

Nové typy zařízení

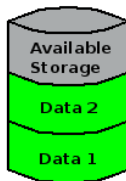
Thin provisioning

- Alokace na požádání
- Efektivní využití prostoty na úložném zařízení
- **Dnes dostupné:**
 - Specifická implementace výrobce ve formě velký a drahých úložišť
 - dm-thinp

Full Provisioning

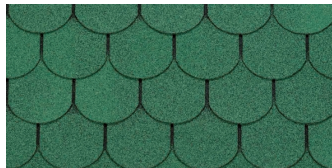

Thin Provisioning

Shingled Magnetic Recording - SMR Drives

- Vyšší hustota zápisu a tím i vyšší kapacita než u konvenčních magnetických disků
- Omezení ve způsobu zápisu
- Přepsání jedné sopy poškodí přilehlé stopy
- Rozděleno do zón
- **Implementace**
 - Drive-Managed SMR
 - Host-Managed SMR / Restrictive mode

Persistent Memory

- Cena a výkon jako DRAM
- Zachovává stav po vynutí napájení
- Adresovatelná po Bytech
- Můžete si to představit jako DRAM s baterií
- **Komplikace**
 - Nechceme aby data byla ukládána v page cache
 - Nechceme aby bloková vrstva jakkoliv zasahovala
 - Velmi odlišné od toho co známe v oblasti úložných zařízení
 - Potřebujeme nový souborový systém ?

Persistent Memory

- Je to problém **za hranicí** pouhé **optimalizace**
 - Konvenční disk 75 - 100 IOPS
 - SSD 5k - 100k IOPS
 - PCIe SSD 100k - 1 000k IOPS
 - Persistent Memory může dosáhnout až **desítky milionů** IOPS
- To nejlepší co můžeme udělat je jít z cesty
- Naštěstí již máme nějaké rozhraní v souborových systémech
 - mmap
 - XIP - Execute in place
 - Ext2 již podporuje XIP
 - Pracuje se na podpoře XIP pro ext4

Part VIII

Jak se zapojit

Jak se zapojit

- **Linux Kernel code** <http://kernel.org>
- **Kernel mailing lists** <http://vger.kernel.org>
 - linux-fsdevel
 - linux-ext4
 - linux-btrfs
 - linux-xf
- **Kernel newbies** <http://kernelnewbies.org/>
- **Diplomky / Bakalářky**
 - <http://fedora.cz/diplomky/>
 - Valsní nápady na projekt v souborových systémech
 - Lukáš Czerner <lczerner@redhat.com>

Part IX

Otázky

Resources

- **Linux Weekly News** <http://lwn.net>
- **Linux Kernel code** <http://kernel.org>
- **Linux IO stack diagram**
 - <http://www.thomas-krenn.com/en/oss/linuxiostack-diagram.html>
- **Fuse diagram**
 - https://en.wikipedia.org/wiki/File:FUSE_structure.svg
- **VFS diagram**
 - <http://www.ibm.com/developerworks/library/lvirtual-filessystemswitch/>
- **Developers Conference** <http://devconf.cz/>
- Lukáš Jelínek. **Jádro systému Linux**, Computer press, 2008

The end.

Thanks for listening.